מכתב כללי לכבוד השנה החדשה - ראש השנה שחל בשבת

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn. N.Y. 11213

HYacinth 3-9250

ב״ה, ח״י אלול, ה׳תשל״ה
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל
אשר בכל מקום שהם
ה׳ עליהם יחיו

שלום וברכה!

במבט על ראש־השנה, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה,

– והרי ראש השנה הוא ה״ראש״ של השנה הנותן כיוון והוראות ומנחה את התנהגות האדם בכל ימי השנה, כשם שהראש שבגוף מנחה את כל אברי הגוף,

והוא גם היום שבו נברא אדם הראשון, אבי כל בני האדם, –

יש להתבונן במדה רצינית וחזקה בהוראות ראש־השנה, כפי שהן ניתנות כפירוש או ברמז בתורה, שהרי ענינה של התורה, מלשון הוראה, תורת־חיים – הוראת דרך בחיי יום יום של כל יהודי, איש ואשה.

ההוראות ישנן הן בענינים שהם כלליים לראש־השנה שבכל השנים, והן בענינים שהם שונים מראש־השנה אחד למשנהו (השוני ביום שבשבוע בו הוא חל, באופי השנה אם זו שנת עיבור או שנה רגילה, וכיוצא בזה),

נוסף לכך שכל ראש־השנה, מביא אתו הוראות חדשות.

כאן נתעכב על אחת ההוראות של ראש־השנה, כפי שהיא מתבטאת במאמר חכמינו זכרונם לברכה:

״אדם נברא בערב שבת, ומפני מה? . . משל למלך בשר ודם שבנה פלטרין (= ארמון) ושיכללו, והתקין סעודה ואחר כן הכניס אורחין . . זו מדתו של הקב״ה – שברא את כל העולם כולו בחכמה . . וכל צרכי עולם (ואח״כ הכניס אורחים) זה אדם וחוה״.

ח״י אלול: יום הולדת את שני המאורות הגדולים: כ״ק הבעש״ט (בשנת נח״ת) וכ״ק רבנו הזקן, בעל התניא והשו״ע (בשנת קה״ת).

ראש השנה .. ה״ראש״: שלכן נקרא ראש השנה ולא תחלת השנה (לקו״ת דברים מא, ג).

הנותן . . ומנחה: נתבאר בארוכה בעטרת ראש בתחלתו.

אבי כל בני האדם: ושיכותם עד כדי כך — שכאו״א דומה לאדה״ר שנברא יחידי וכו׳ (סנהדרין לז, א). וראה בשער הגלגולים הקדמה וא״ו ואילך (ובכ״מ בכתהאריז״ל) שכל נשמה הייתה כלולה בנשמת אדה״ר ע״ד דרז״ל בפסוק איפה היית (שמו״ר פ״מ, ג. — ומש״כ שם שהראה לאדה״ר כל צדיק כו׳ יש שהוא תלוי בראשו כו׳ – ע״פ הנ״ל מובן שרוק דצדיקים הראה, אבל כל הנשמות תלוים באדה״ר). ובלקו״ת (נצבים מז, ב) שבכאו״א יש מנשמת אדה״ר ולכן ״אתם קרויים אדם״.

התורה .. הוראה: זח״ג נג, ב.

הוראות חדשות: ראה אגה״ק סי״ד.

במאמר חכמינו: סנהדרין לח, א. תוספתא שם ספ״ח.

ומפני מה: י״ל תוקף הקושיא מפני שמחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר (נ״ר פ״א, ד). והלי׳ בתוספתא שם: ולמה נברא באחרונה. ובויק״ר (ר״פ תזריע): אחור וקדם בתרתי . . אחור זה יום האחרון וקדם זה יום הראשון. — וראה יהל אור לתצ״צ עה״פ (תהלים קלט, ה). קונטרס קנין החיים, תרס״ח ס״ז. וראה רש״י עה״ת (ר״פ תזריע – מויק״ר שם): כשם שיצירתו כו׳ כך תורתו כו׳ ובמפרשי רש״י שם.

״אדם לעמל יולד״: איוב ה, ז. בסנהדרין (צט, ב): כל אדם לעמל נברא שנאמר כו׳. ובב״ר (פי״ג, ז): לא נברא אדם אלא לעמל.

״אני . . קוני״: קידושין בסופה.

כשראש השנה .. בשבת: ראה מכתב ח״י אלול תשל״ב עוד פרטים בזה.

כראש השנה .. כאילו כל מלאכתו עשוי׳: גם בכל יו״ט צ״ע כנ״ל בפנים, כיון דאסור בכל המלאכות השייכות לכל הבריאה. ולהעיר דיוקשה ביותר באם נאמר דהכתוב (בא יב, טז) ״כל מלאכה לא יעשה בהם (בי״ט)״ הוא כפשוטו, אלא — כשנעשית לצורך אוכל נפש הוציאה אותן התורה מכלל ״כל מלאכה״. וראה שו״ע אדה״ז סתצ״ה ס״ב: מלאכת או״נ שהתורה התירה לעשותה כו׳ (בארוכה — בלקו״ש חי״א ע׳ 34 ואילך). נוסף בר״ה על שאר יו״ט שיש אומרים שמצוה להתענות בו (טושו״ע או״ח סתקצ״ז) ובמילא אסור לו לעשות גם מלאכת או״נ אפילו לצורך אחרים (שו״ע אדה״ז שם).

כאלו כל מלאכתו עשוי׳: שו״ע אדה״ז סש״ע סו״ס כא (ממכילתא יתרו כ, ט. הובא ברש״י שם).

ש״לא קם .. פנים: ברכה לד, יו״ד.

ובשהגיע .. לשער החמישים: של״ה ס״פ ואתחנן (שסט, א-ב). לקו״ת במדבר (יב, א): וביאר ההי״מ נ״ע כו׳. וצע״ק מאו״ת להה״מ ד״ה מ״ט שערי בינה (ק, ב).

כלשון הרמב״ם: הלי׳ דעות רפ״ה. וראה שו״ע אדה״ז או״ח סקנ״ע, ס״ב.

שינה: ראה רמב״ם שם ספ״ג. וראה ב״ר (פ״ט, וא״ר): שינה טובה מאד. וראה צוואת הריב״ש סכ״ז.

״ננעשה .. בראשית״: ראה שבת קיט, ב. זח״א ה, א. תקו״ז תס״ט (קד, א. קיד, סע״א). וראה אוה״ת בראשית עה״פ ויכולו (מג, ב).

לשם . . דעהו״: טושו״ע או״ח סרל״א.

עבדו . . בשמחה: תהלים ק, ב. וראה רמב״ם סוף הל׳ לולב.

ראש השנה .. שבת . . ענוג: ראה ד״ה יו״ט של ר״ה שחל להיות בשבת בלקו״ת וכו׳ (ובהמשך זה דתרס״ו בארוכה) ענין הענוג בר״ה ובשבת.

שבת . . ענוג: להעיר מירושו׳ מגילה (פ״א, ה״ד) שבת .. שמחתו תלוי בידי שמים. ובספרי לבהעלותך (י, י): וביום שמחתכם אלו שבתות. אבל ראה שו״ע אדה״ז ר״ס רמ״ב. לקו״ת צו (יא, ד). המשך וכבה פ״ה ואילך ועוד. ואכ״מ.

וקראת לשבת ענוג: ישעי׳ נח, יג.

פועל . . הארץ: תהלים עד, יב.

שנה טובה ומתוקה: י״ל ענינים טובים מצ״ע ואלו שנמתקו (ע״ד — ג״ז לטובה). וראה תניא פכ״ז דנמתם בעבודת האדם. וראה זח״א רמ, סע״א. זח״ג רי״פ חוקת וברמ״ז שם. בליקוטי לוי יצחק מ״ב בפי׳ ומתוקים מדבש. קהלת יעקב ערך מתוק

(ספר שהובא בכ״מ ע״י כ״ק אדנ״ע).

ולהעיר אשר בליל א׳ דר״ה ״נוהגין לאכול תפח מתוק בדבש״ ״ואח״כ יאמר יה״ר מלפניך שתחדש עלינו שנה טובה (כן הוא בכל הסידורים שראיתי) ומתוקה״.

(ג) הנקודות האמורות מקילות על כל אחד ועל כל אחת לעשות כל אשר צריך להיעשות כדי להתעלות ולהתרומם יותר ויותר בכל הענינים הקשורים לתורה ומצוות וליהדות בכלל, בהתאמה מלאה למשימת האדם בחיים: ״אני נבראתי לשמש את קוני״, תוך התבוננות בכוחות הנפלאים שהקב״ה העניק לו, עד כדי להיעשות שותף, ולא בדבר קטן ויחיד, כי אם בבריאה כולה, יצירת החכמה האלוקית.

(ד) תרומה זו והשתתפות זו של האדם אינה יכולה להיות מושגת במדה מלאה על־ידי עבודה מוגבלת מזמן לזמן, בהזדמנויות יוצאות מן הכלל ובזמנים מיוחדים, כי אם – באמצעות אורח חיים המתבטא בעבודה יום־יומית, שכל מעשה, דיבור ומחשבה יהיו לשם שמים, ו״בכל דרכיך דעהו״ – שתיראה האלקות בכל הענינים, גם מצרכי העולם, וכאמור לעיל, אפילו באכילה ושתיה וכיוצא בהן ביום חול.

(ה) ב״לשמש את קוני״ , בעבודת ה׳, ישנה ההוראה והציוי: ״עבדו את ה׳ בשמחה״, לעבוד אותו בשמחה וגם מתוך ענוג על כך שהוא יכול לעבוד את הקדוש ברוך הוא,

דבר המודגש במדה יתרה בראש השנה הנוכחי, החל ביום השבת, שעליו נאמר: ״וקראת לשבת ענוג״.

* * *

יברך הקב״ה ויצליח את כל אחד ואת כל אחת לעשות בכל האמור באופן של שמחה ועונג,

שהקב״ה יבטל את כל העלול, חלילה, להפריע לכך,

על ידי כך שיהא ״פועל ישועות בקרב הארץ״, באופן נראה ונגלה, כולל, ועיקר,

שיתן לכל יהודי ולכלל ישראל שנה טובה ומתוקה מכל הבחינות ובכל הענינים.

בברכת כתיבה וחתימה טובה

לשנה טובה ומתוקה

מנחם שניאורסאהן